СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LI. Ч. 155. Джерзі Сиtі, Н. Дж., середа, 11-го серпня 1943. No. 155. Jersey City, N. J., Wednesday, August 11, 1943. VOL. LI.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

ПРЕЗИДЕНТ ПРИ ПРАЦІ ПО ПОВОРОТІ З ВАКАЦІЙ У КАНАДІ

ВАШИНҐТОН. — Ледви президент Рузвелт вернувся із вакацій, а вже кинувся до праці, щоб надробити занедбане. Він відбув цілу низку конференцій з секретарем стейту Голом; начальником ґенерального штабу Маршалом; британським амбасадором Галифаксом і кількома високими урядовцями, що мають контролю над воєнними новинками. Оці конференції піддали декому думку, що приготовляється щось важне, яке ще не дозріло до оголошення. Появилися поголоски про недалеку стрічу Рузвелта з Чорчилом.

Оповістку про президентові вакації подав до відома ґазетярів його секретар Ерлі, одначе оповістка було написана самим президентом. У ній сказано, що президент був на вакаціях від 31. липня разом із воєнними прибічниками. Вони виїхали через Водопад Ніяґари до Канади над озеро Гюрон у провінції Онтеріо на цілковитий відпочинок. Оповістка заперечує, начеб президент мав важні конференції в Канаді з якиминебудь заграничними державними мужами.

СТАБІЛІЗАЦІЯ ЦІН УДАЧНА И ДОЦІЛЬНА.

ВАШИНҐТОН. — На думку Вилйема Г. Дейвиса, предсідника Крайової Воєнної Робітничої Ради, політика федерального уряду, щоб устабілізувати ціни, показалася зовсім доцільною і надсподівано удачною. Він заперечив, начебто підвищено платню одному міліонови робітників, занятих у 188 корабельних варстатах по цілому краю. Виказав також, що від часу спроб стабілізації цін на всіх ділянках, лише ціни харчів пішли в дечому вгору, і то лише на 3 відсотки від травня 1942. до травня 1943. р. Коли і є високі ціни в харчових продуктах, то вони походять ще з часів перед травнем 1942. р.

БУДЕМО МАТИ ДОСИТЬ ВУГЛЯ НА ЗИМУ.

НЮ ЙОРК. — Тому, що посадник Ню Йорку Ля Ґвардія проголосив своє негодування на недостачу мягкого вугля, Інститут Мягкого Вугля каже, що продукція є вже наладжена і нема страху за недостачу на зиму. Пересічна денна продукція виносить 2,000,000 тон, а це вистарчає на потреби цивільного населення й воєнних установ.

ДОМАГАЄТЬСЯ ДОСВІДНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ДЛЯ ВИРІВНАННЯ ЗАМІШАННЯ В ПОДАТКАХ.

БОСТОН. — Проф. Джан М. Ґвайр із правничого факультету університету Гарвард висловився тут прилюдно, що податкові закони Злучених Держав так замотані, що пересічний податковець не може собі дати ради з оплатами. Департамент скарбу іменував недавно проф. Ґвайра податковим дорадником. Його обовязком є розслідити податкові закони та найти спосіб їх упрощення. Він каже, що треба буде 15 літ, цоби податкове законодавство упростити. У міжчасі панує при зладжуванню податкових виказів такий хаос, що навіть багатші корпорації не можуть найти досить експертів для зладження доброго виказу.

НЕМИНУЧІ ТРУДНОЩІ У ПРОДУКЦІЇ ЛІТАКІВ.

ВАШИНҐТОН. — Рада Воєнної Продукції переконана, що тепер неможливе діпняти назначеної висоти продукції літаків, тобто по 10,000 літаків у місяць. Це тому так, що військові фахівці безнастанно зміняють пляни літаків, придумують нові, поправляють давні. Усе те спричинює проволоку безоглядну на найліпшу волю фабрикантів та робітників. Одначе така проволока не шкодить веденню війни, бо кожен новий винахід удосконалює попередні і тому нові літаки є практичніші на полі бою.

МИР УТРИВАЛИТЬСЯ, КОЛИ ПОМОЖЕМО ЖЕРТВАМ ВІЙНИ.

НЮ ЙОРК. — На бенкеті, виданім Крайовим Воєнним Фондом для представників чужомовної преси в готелю Рузвелт промовляв голова цього фонду, Еміль Шрам і д-р Гендрик Вилйем ван Лум, предсідник відділу Обєднаних Націй. Вони взивали помогти жертвам війни в Европі, щоб у такий спосіб утривалити мир. Головно треба прийти в поміч малим націям, що впродовж 500 літ своєю культурою помагали цивілізації, без належного доцінювання. На так званий чужинний відділ припадає квота 750,000 дол. у часі кампанії на Крайовий Воєнний Фонд. Предсідником бюра чужомовної преси в Ню Йорку є Натан Зайдман.

16 ПОЛОНЕНИХ ПРОБУВАЛО ВТЕЧИ З ТАБОРІВ.

ДАЛАС (Тексас). — Зпоміж 30,000 італійських та німецьких полонених, що перебувають у тутешніх таборах, пробувало досі втечи 16 осіб. Одначе показалося, що Мексик не так близько і заки вони туди наспіли, усіх їх приловлено. Серед погоні одного полоненого забив фармер, коли пробував його придержати.

До Читачів "Свободи"

Може статись таке, що „Свобода" не зможе вийти завтра, а то й в наступних кількох днях, бо компанія, що доставляє папір, не є всилі хвилево виконати зобовязання, а весь наш паперовий засіб вичерпаний. Робимо всі заходи, щоби дістати папір деінде. Та колиб ці заходи не вдались і „Свобода" завтра не вийшла, то стверджуємо, що це буде наслідком браку паперу.

Голова Федерального Бюра Інвестиґацій домагається спинення наглих заворушень

ДІТРОЙТ. — „Ганьбою для цілого краю" назвав Едгар Гувер, голова Федерального Бюра Інвестиґацій, викликування расових заворушень кільканацятьлітними парубками. Він домагався від місцевих чинників влади енерґійного припинення таких наглих заворушень, а говорив про це на зібранню Міжнародного Товариства Начальників Поліції.

На думку Гувера, кампанії проти меншин, расові заворушення й інші подібні прояви, „доходять уже до розмірів повені", з якою представникам влади приходиться щораз тяжче бороти. У таких випадках треба вжити законної сили проти насильств. То правда, що ми боремося за волю слова, але ця воля не може бути надуживанням громадських свобід та заохотою до заворушень. Коли ми не наладимо відносин у себе дома, то не можемо надіятися перевести наші ідеї в заграничній політиці — говорив Гувер. При тому зробив він перегляд праці бюра упродовж останніх місяців і виказав, що злочинність між недолітками росте просто в застрашаючий спосіб. Головно 17-літні дівчата, пірвані в круговорот життя, тратять моральні засади і попадають в непевні товариства. За останніх 6 місяців арештовано 89 відсотків дівчат більше ніж в попередньому півроці.

АРЕШТУЮТЬ РОБІТНИКІВ ЗА ОБМАНЧИВЕ ПОБИРАННЯ ПЛАТНІ

НЮ ЙОРК. — Аґенти Федерального Бюра Інвестиґації арештували в нюйорських федеральних варстатах воєнної фльоти („Нейві Ярд") у Брукліні 33 робітників, між ними дві жінки за обманчиве побирання платні за свою роботу. Це є початок подібних інвестиґацій, ведених згаданим бюром по цілому краю у варстатах та фабриках воєнних матеріялів. Кара за такий обман виносить 10 літ вязниці і 10,000 у грошах.

УСУНУЛИ 805 РОБІТНИКІВ З БЮРА ВОЄННОЇ ІНФОРМАЦІЇ

ВАШИНҐТОН. — Внаслідок обкроєння видатків конґресом для Бюра Воєнної Інформації ця аґенція усунула з праці 805 бюрових робітників, а лишила лише 495 із усіх досі занятих 1,300 людей. Найбільше потерпів при цій редукції відділ фільмових вистав.

Націсти переконані, що Італія буде далі боротись, говорять у Швайцарії

БЕРН (Швайцарія). — Згідно з інформаціями, які тут одержано з Італії, переговори німців з італійцями, що відбулись у Вероні, мали закінчитись на тому, що італійці запевнили націстів, що остануть надалі в війні з Аліянтами. На тому рішенню мав заважити маршал Пієтро Бадоліо, що мав заявити, що вимога Аліянтів щодо „безумовної здачі" є обидою для Італії та загрозою для італійського королівського дому.

ІТАЛІЙСЬКІ РОБІТНИКИ РОЗПОЧАЛИ ҐЕНЕРАЛЬНИЙ СТРАЙК

НЮ ЙОРК. — Люіджі Антоніні, президент Італійсько-Американської Робітничої Ради, подав до публичного відома, що він одержав з Італії „з автентичного джерела" відомости, що в Італії робітництво підняло ґенеральний страйк під кличем: негайного закінчення війни з Аліянтами і заключення мира, знесення монархії, звільнення політичних вязнів і привернення демократичних свобід. Антоніні подає далі, що в цьому руху нема ніякого впливу комуністів, а є він під проводом Італійської Ґенеральної Конфедерації Праці та Італійської соціялістичної партії.

НІМЦІ СКРІПЛЯТЬ БАЛКАН СВОЇМИ ВІЙСЬКАМИ, ЯК І СВОЇХ ПРИСЛУЖНИКІВ

ІСТАНБУЛ (Туреччина). — В Туреччині є тої думки, що німці будуть боронити Балкан до останку сил. На місце італійських військ, що покинули чи покидають Балкан, німці вже стягнули 14 нових дивізій, чисто німецьких, чи тих, що їм доставили такі їхні сателіти, як Румунія, Словаччина, чи Болгарія.

НАЙПОГАНІШИЙ КОРАБЕЛЬ! — Ось цей корабель не побудовано для краси, але на те, щоби перевозити американських вояків на сушу на тих територіях, з яких маємо зачинати інвазію Европи. Корабеель, що на образку перевозить наші війська до Сицилії.

СУДЬБА НІМЕЦЬКОГО ВІЙСЬКА В СИЦИЛІЇ ЗАПЕЧАТАНА, ТВЕРДИТЬ ҐЕН. МОНТҐОМЕРІ

ЛОНДОН. — Боротьба Аліянтів з німецькими наїздниками в Сицилії може ще потривати навіть якийсь час, але ратунку для німців нема там ніякого. Ґенерал сер Бернард Л. Монтґомері, командант славної Британської Восьмої Армії, говорячи в Альжирі через радіо про воєнну ситуацію, заявив виразно, що судьба німців в Сицилії запечатана, та що не лишається уже багато днів для їхнього там побуту.

АМЕРИКАНЦІ ВИЛАДУВАЛИ СВІЖІ СИЛИ ПОЗАДУ НІМЦІВ.

АЛІЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — Американська команда в Сицилії заскочила німців в північній частині знаменитим маневром, бо скріпила американські бойові сили, що вже були ослабли безнастанними боями, в такий спосіб, що виладувала свіжу допомогу з кораблів на сушу в такому місці, що було властиво тилом німецького фронту. Таким чином вдалося американцям скорше й лекше здобути два італійсьі міста: Санта Аґата ді Мілітельо та Сан Фрательо. В тому самому часі посунулись британські частини на східному побережу, здобувши Ачіреалє. В околиці гори Етни посунулись вони в напрямі Санта Марія ді Лікодія, здобувши теж Ачі Сан Антоніо і Трекастані. Американці взяли в полон при виладовуванню своїх сил на захід від Капе Орляндо 300 німецьких вояків. Ближче не подають наразі про цей зручний і так успішний американський маневр. Тільки зазначують, що здобуття при помочі ось тих нових американських сил Сан Фрательо скріпило американські позиції тим, що американська артилерія заняла те стратеґічне місце, звідки німецька артилерія обстрілювала довгий час з успіхом американські позиції.

НІМЦІ В СИЦИЛІЇ ЗНЕСИЛЕНІ, АЛЕ СТАВЛЯТЬ ДАЛІ ОПІР.

КАЇРО. — Американські кореспонденти доносять з поля бою в Сицилії, що мораль німецького війська підупадає щораз більше з кожним новим днем, бо воно перетомлене безнастанними боями. Але проте так є, що ворог ще далі ставить завзятий опір. Виходить, що німці знають, що вони не можуть врятувати Сицилії, але намагаються продовжати бої якнайдовше, щоби таким чином дати своїй команді час на те, щоби виготовити нові боєві пляни, як прийдеться покидати Социлію.

СОВЄТИ НАСТУПАЮТЬ В НАПРЯМІ ХАРКОВА І БРЯНСЬКА.

ЛОНДОН. — З совєтських воєнних звідомлень виходить, що совєтська офензива, що прямує до здобуття Харкова і Брянська, розвивається далі знаменито. В напрямі на Харків совєтські війська перетяли німцям залізничу лінію Харків-Суми. Передше перетяли їм в такий самий спосіб залізничу лінію Харків-Брянськ. Звідомлення подають про здобуття великої скількости місцевостей, що були під німцями, як теж про знищення великого числа німецьких повзів і літаів.

ХОТІЛИБ СТАТИ АМЕРИКАНСЬКИМИ ГОРОЖАНАМИ.

КАЇРО. — Маємо вже „новий американський стейт". Зветься він „Сицилійський стейт", чи просто „Сицилія", як от Пенсилвенія, Вірджінія, тощо. Вправді не є він обнятий американською конституцією, але існує в головах мешканців італійського острова Сицилї, що є тепер під владою Аліянтів. Сицилійці, що мають повно крівняків в Злучених Державах, побачивши в себе в дома американське військо й американську цивільну управу, думають, що вони вже стали „американцями", а їхній остров „американським стейтом". Вже навіть говорять про свої „американські обовязки і привилеї".

ПОЗБУТИСЬ БАДОЛІЯ, ЗАКЛИКАЮТЬ ЛЕТЮЧКИ.

БЕРН (Швайцарія). — Підчас повітряних рейдів на Міляно, Ґеную та Турин, британці розкинули в Італії тисячі нових летючок, в яких подано, що Бадоліо, теперішній італійський премієр, намагається „продовжати війну", та що з ним треба скінчити в такий самий спосіб, як це зроблено з Мусолінієм.

ЗНИЩЕНО ЯПОНСЬКИЙ КРУЖЛЯК.

З АМЕРИКАНСЬКОГО ВОЄННОГО КОРАБЛЯ НА ПАЦИФІКУ. — Один американський кореспондент був свідком завзятого морського бою з японською фльотою, що відбувся недалеко Соломонських островів дня 6. серпня. Американці заатакували в дуже сміливий спосіб японський кружляк і три японські контрторпедовці, що були в поближу кружляка. Всіх їх знищено.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

СИЛЬНИЙ СОЮЗНИК, АЛЕ ЗАРАЗОМ І ЗАГАДОЧНИЙ

Коли в Америці говориться про воєнне положення, то не зважаючи на матеріяльний американський вклад у війну, який є величанський, а навіть і на щораз більші постійні американські геройські подвиги на фронті; в офіційних заявах завжди дається перше місце — Советам. Що народи советської імперії положили величанські жертви в боротьбі з німецьким напасником, та що вони перші на полі битви цього ворога зашаховали, це — правда. Що вони його ще й нині сильно нищать, це — теж правда. Тому добре й справедливо, коли в Америці й Анґлії дається ось таке признання тим народам. А коли так, то чи за ті подвиги ось ті народи не повинні дістати по війні більшу свободу, лекше й вільне життя? І чи подбати про це, не є спільним обовязком Аліянтів?

Нам здається, що складовою частиною повоєнної програми Аліянтів повинно бути те, щоб одні одних контролювали в тому напрямі, щоби по війні всюди запанувала демократія, а не стало диктатур і сатрапій. Бож принаймні тих останніх нещасть требаб позбутись! А щоби ось таке могло статись, та щоб і народи в Советах могли лекше відітхнути, треба тісної співпраці між Злученими Державами, Великою Британією, СССР і Китаєм. Очевидно іде тут у першу чергу про перші три потуги, бо вони під теперішню пору представляють головну силу. А чи є надія на таку дійсну співпрацю?

Можна припускати, що в таких важних справах як у справі світового замирення не піде все гладко навіть і між Злученими Державами і Британією. Але так є, що не зважаючи на існуючі розбіжности, чи ті, що повстануть пізніше, переважає у державних мужів і політиків переконання, що ці два союзники, як ідуть разом у війні, так підуть разом згідно й по війні в справах перебудови Европи чи світа. Зате інакше представляється справа, коли сходить мова за Росію, чи там Совети. Появляються щораз частіші й сильніші голоси, що Сталін має свою власну повоєнну програму і свій спосіб перебудови Европи, інший від того пляну, що намічується в Вашинґтоні чи Лондоні. Відомий вашинґтонський колюмніст Симс іде навіть так далеко, що каже, що властиво нема такого порозуміння, яке повинно бути навіть тепер, і то навіть на воєнному терені. Як приклад подає те, що американцям треба було летіти аж з Африки, щоби бомбардувати румунські нафтові поля в Плоешті, та понести при тому через віддаль та інші перешкоди більші втрати, коли це можна було виконати далеко лекше, скорше й успішніше та з меншими жертвами, колиб американська летунська база могла бути над Чорним морем, себто на тій території, що є в советських руках.

Очевидно, що ми не будемо витягати зараз з цього надто далеких консеквенцій, бо це не тільки політична, але й військова справа, але зазначимо, що подібних голосів, що вказують на загадочне поступовання Сталіна в політичних, а навіть і військових справах, буває тепер щораз більше. Як воно є наділі, ми не знаємо. Але загадочність Сталіна є очевидна. Особливо, коли іде про те, що треба робити в Европі по розгромі Гітлера з тими народами, що не бажалиб попадати з одної неволі в другу.

Скромний в словах, сильний в ділах

Воєнна пропаґанда має своє виправдання. Тому і треба ставитись поблажливо до різних „воєнних звідомлень", що нераз переборщують, бо це робиться в добрім намірі. Біда тільки з такими звідомленнями, що постійно переборщують, але такими не є американські звідомлення про воєнні події. Навпаки, вони бувають часто скромні, особливо ті, що походять з тої війни, що ведеться на полудневім Пацифіку в надзвичайно важних умовинах і в боротьбі з таким ворогом, що є з усіх ворогів найзавзятішим, бо бореться дійсно до загину в повнім того слова значінню. Ось і тому заява ґен. Доґлеса МекАртура, американського героя з війни на Филипинах, про те, що японські намагання на полуднево-західнім Пацифіку сповзли на нічім, заслугує на особливу увагу.

Ми так тепер заняті воєнними подіями в Европі, що зрозуміле, що можемо легко переочити ось ті важні слова, що їх висказав ґен. МекАртур ось так „мимоходом" у своїй скромній заяві про воєнні події на тому фронті, що є під його командою. Тому слід на них звернути окрему увагу.

Отже ґен. МекАртур підкреслив **виразно** про свій фронт, що „ми робимо все, що можливе з тим матеріялом, який маємо до розпорядимости". Далі він зазначив що „наші засоби далі ограничені". Та не зважаючи на те, навіть з тими обмеженими засобами здобувано, як виходить з заяви, поволи і незамітно одну перемогу за другою. І то до такого ступня, що зібравши ті перемоги разом, можна вже говорити про рішальні успіхи. Можна, каже ґен. МекАртур, вже певно ствердити, що Японія вичерпала в тих безнастанних непомітних боях свої великі воєнні засоби, що їх там нагромадила і постійно їх збільшала для свого рішального удару. Та цей удар не вдався і Японія зістає змушена перейти на тому фронті з офензиви в дефензиву.

Ґен. МекАртур дає до пізнання, що тепер прийдеться знищити ще й ту дефензивну японську силу і до цього певно прийде. Але коли, то це вже залежатиме від того, коли ми зможемо нагромадити на тому фронті більші сили, що очевидно важко ґен. МекАртурови передбачити, бо ці речі від нього незалежні. Вони, як легко догадатись, звязані в першу чергу з воєнними подіями в Европі. Але зате не тяжко додуматись, що означає комунікат ґен. МекАртура, коли його фронт зможе бути скріплений. Коли там осягнуто такі успіхи з незначними силами, то що то буде, коли стане проти Японії повна сила.

Ґен. МекАртур, як виглядає, не має найменшого сумніву щодо висліду боротьби з Японією. Він заповідає їй розгром, а тільки не може подати приблизно часу, коли це станеться, бо наразі ще не знає, коли його „обмежені" засоби будуть заступлені такою повною силою, що є поставлена Аліянтами в Европі для ліквідації головного ворога, яким вважається Гітлера і націстів.

Проф. Микола Чубатий.

Чотиристаліття орґанізації козаччини

Серед суматохи воєнних часів проминає неодин ювилей, важний в житті українського народу, на який у спокійних часах громадянство напевно булоб звернуло більше уваги, а може й святочно відсвяткувалоб. До таких будь-щобудь рідких роковин належить 400-ліття основання Запорозької Січи, що сталося десь по 1540 році, отже біля чотириста літ тому. Оснування Запорозької Січи це був перший крок постійної орґанізації козацького війська, тому теж ця подія мусить бути уважана за початок зорґанізованої козаччини, що відіграла згодом таку важну ролю в житті українського народу.

Які події викликали повстання цього українського лицарського ордену?

Українські козаки, ця рідка військова орґанізація в історії Европи, появилися завдяки виїмковому ґеоґрафічному положенні українського народу. Предки українців заняли перед десятками століть найурожайнішу землю в Европі, але теж найбільше неспокійну.

Через вузьку браму між Каспійським морем та горами Урал втискалися з азійського континенту до Европи від кількох тисячів літ одна орда за другою та зараз натрафляли жителів української землі. Тому українцям першим приходилося зводити люті бої в обороні своєї землі, але також в обороні цивілізації цілої Европи, що тільки за спокійними плечима українського народу могла розвиватися. На ділі вояцтво такого покрою як пізніші козаки на українській землі майже не переводилося.

Воєнний князь Святослав Хоробрий, батько св. Володимира, це саме тип відважного лицарсського козарлюги, для якого війна це був танець, глядіти смерти в очі це життєві радощі. Про таких самих українських вояків згадує також наша найстарша епічна поема українського народу: „Слово про Ігоря Полк". Такими козаками були дружинники курського князя Буйтура Всеволода, про яких їх князь говорить, що вони в шеломі колисані, кінцем копія годовані. Самі скачуть як сірі вовки, шукаючи собі у бою з ворогом чести та князю слави.

В 15-тім століттю знов витворилися такі обставини в Україні як за княжих часів. Українська земля стала тереном нелюдських набігів кримських татар. Вони то признавши над собою протекторат могучого турецького султана почулися безпечними та відкрили не то рікрічні, але часто й кілька разів до року, такі немилосердні напади, на українські землі, що Украіна над Дніпром зовсім опустіла, бо жити там було неможливо.

Татари нападаючи усе руїнували та палили. Зі собою забирали передовсім молодих людей, яких продавали в далекі краї в Кафі, в цій кримській торговиці невільниками. Часто везли той людський товар до столиці султана Константинополя і там продавали українськгоо невольника, на якого був попит в країнах передної Азії та північної Африки.

Польсько-Литовський уряд був неспосібний зарадити винищуванню української землі, яка на сході цілком опустіла. Ця безрадність походила з браку фінансів на орґанізацію оборони на сході, бо каса польсько-литовського уряду постійно терпіла на посуху. А за той час давні українські міста, спалені татарвою, зовсім підупали, прямо перестали існувати на землі. Ревів тільки так само як давно прастарий Дід Дніпро серед степів, на яких нерідко їздець з конем міг сховатися у траві.

По степах розмножилося багато всякої дичини, звірини та птацтва; ріки наповнилися до нечуваних розмірів рибами. Марнувалися божі дари саме тоді, коли українське населення, стиснене татарськими набігами в північну та західну лісову Україну, жило в доволі важких матеріяльних відносинах. І там деколи забігали татари аж з Криму, але не так рідко, до того в лісовій Україні легче було де схоронитися, найти захист для свого рухомого дорібку.

З другого боку з приходом польського панування на українських землях приходить панщина, що серед населення згущеного в тій частині України дуже скоро зростає. Через зріст польсько-литовської потуги над Балтиком, Польща в другій половині 15-го століття добула собі на німецьких хрестоносцях знов доступ до балтійського моря та вивозовий порт Ґданськ. Тим способом рільничі продукти можна тепер було вивозити в світ та продавати по добрій ціні на заході. Польська та литовська шляхта починає закладати фільварки та господарити на великі розміри, до чого треба було робучих рук. Їх находила вона серед згущеного населення північної та західної України, де панщина стала рости дуже скоро; нарід соціяльно стає щораз більше і твердше пригнетений.

Перші козацькі загони.

Витворилася така ситуація, ща там на небезпечній східній Україні прямо марнувалися божі дари і ніхто їх не використовував, а зате на заході матеріяльне положення населення ставало з дня на день гірше. Це склонювало відважніших людей покидати околиці пригнетені панщизняними обовязками та йти на вільні українські степи шукати з одного боку майна, але теж з другого боку пригод лицарських стрінутися з непрошеними гістьми на українській землі, з кримськими татарами віч-у-віч. На східній Україні виробляється тип людини войовника та господарського піоніра, що посувається щораз дальше на полудне та на схід України по богатство, але теж нерідко на це, щоб заглянути смерти в очі.

Перші загони українських козаків мали багато подібного до перших американських піонірів, що посувались також в глибину американського континенту та цивілізували його серед постійної небезпеки втратити власне життя. Так само українські очайдухи, що вибиралися у небезпечний степ, з конечности мусіли лучитися в більші відділи, орґанізуватися та жити мало не у військовій карности, бо тільки військова орґанізація могла їх утримати на тій небезпечній землі.

Вихід зорґанізованих громад на степ зачинає поволи міняти його обличчя. Татари зачинають тратити свою дотеперішню певність, а орґанізовані відділи українських піонірів переходять до наступу. З власного почину українського народу, без всякої помочи з боку уряду, твориться над Дніпром народна демократична армія українського народу, що скоро вже не вдоволяється тільки обороною перед татарами, але переходить уже до наступу.

Зорґанізовані відділи войовників, яких татари прозвали татарською назвою козак, що значить степовий розбишака, нападають вже самі на татарські осади, висунені на північ, забирають їм стада овець та зводять з ними здебільша вже переможні бої. А обороною народу стали козаки тоді, коли зачали засідатися на степі та чатувати на татарську орду, що повертала з дальших західних околиць України з нарабованим добром та зі сотками невільників, призначених на продаж на далеких світових ринках рабів.

Козаки виростають з цього часу в очах населення на оборонців народу. Про них як про народню армію нарід складає пісні-думи, вони стають любимцями українських мас.

Зріст та перша орґанізація козаків.

Господарські переміни на землях України та Білоруси, про які було згадано попередно, з одного боку та воля і вигляди збогатитися на українських степах з другого боку, скоро збільшали козацькі загони, які стають поволи вже політичним чинником у польсько-литовській державі. Козаки були для пограничної державної адміністрації дуже бажаною помічю в обороні східних границь держави, з другого боку повстання козацького війська зачіпало господарські інтереси заможного панства там в глибині краю на заході, що тратило робучу силу хлопа, який кидав землю та переносився десь там на невідомі степи, на сході. Вже дуже скоро виринає розбіжність інтересів пограничної державної адміністрації, що потребувала зросту козаччини та інтересів приватних панів на заході, що були проти того, щоб хлоп покидав землю та йшов на схід козакувати.

Буйне життя, повне волі та повне пригод серед нового орґанізованого лицарства, притягало ріжних очайдухів навіть шляхотського походження. Їх манило таке оригінальне життя, яке вели козаки. Дехто з пограничної української шляхти зачав добачувати в новій армії, що виростала на східній Україні, поважну політичну силу українського народу. Тому серед козаків щораз частіше стрічається вже інтеліґентний елемент, що надає козакам характер орґанізованої та здисциплінованої сили. Інтеліґентний провід спрямовує козацтво створити на висунених позиціях небезпечного степу укріплені місця для лекшої оборони проти татар та для постійного завойовання степу під мирну кольонізацію, що могла тепер вже посуватися на схід за плечима нового живого муру — козацької армії.

Історичною подією в житті козаччини була поява серед козаків українського шляхтича князя Дмитра Вишневецького, десь біля 1540 року. Князь Дмитро Вишневецький не тільки, що краще орґанізув відокремлені козацькі відділи, але теж дає почин до здвигнення першої козацької твердині на степовій Україні — Запорозької Січи, саме десь біля 400 літ тому.

Запорозька Січ стала не тільки далеко в степи висуненою фортецею української козаччини, вона стала також школою козацтва. Там витворювався тип українського войовника-лицаря з усталеною ідеольоґією демократичної та національної армії, як заборола ідеалів українського недержавного народу. Ідеалом козаччини стає — жити та вмирати не тільки за себе та за свої маєтки призбирані на степу, але також жити, боротися та вмирати за права українського народу. Козаччина відродила згодом державницькі традиції українського народу, що мусіло вести згодом до відбудови української держави сто літ пізніше під проводом Богдана Хмельницького.

Вже князь Дмитро Вишневецький, прозваний українськими народними думами Козаком Байдою, мав політичні пляни зробити козацьку нову силу політичним чинником на українській землі, тому він мішається вже у справи сусідної Волощини, себто частини нинішної Румунії, тоді підручника Туреччини та гине геройською смертю в Царгороді оспіваний народною думою та винесений до ролі українського національного героя.

ІВАН ФРАНКО

Борислав Сміється

(Повість)

16)

Недіспані ночі, ненастанна грижа та захід[21] коло нього, все це робило їй Ґотліба дорожчим, милішим. З часом хлопчина трохи ніби одерз[22], одужав, але зразу вже видно було, що його духові спосібности будуть далеко не блискучі. Він ледве в другім році ймився ходити, а ще в третім році життя лепотів, як шестимісячна дитина. Зате на радість матері почав їсти добре, немов через три перші роки дуже проголоднівся. Животик у нього все був повний і надутий, як бубон, а скоро тільки трохи зголоднів, зараз почав верещати на всю хату. Але чим більше підростав Ґотліб, тим поганіші робилися його норови. Він кожному мусів докучити, все псував, що далося зіпсувати, і ходив по покоях, мов яка помана, визираючи тільки, де міг би чого причепитися. Мати любила його без памяті, тряслася над ним і в усім волила його волю. Її нерозвинута голова та довго придавлене чуття не могли вказати їй іншої дороги для проявлення материнської любови; вона ніколи й не подумала про розумне виховання дитини, не дбала ні про що, крім того, щоби сповнити кожне її бажання. Слуги боялися малого Ґотліба, як огню, бо він любив ні з цього, ні з того причепитися і або роздерти одежину, похляпати, вдряпнути, вкусити, або коли цього не міг зробити, починав кричати щосили, на крик прибігала мама, і бідна людина малася тоді ще гірше. Сварка і штовханці — то була ще найменша кара, а то лучалося, що служницю негайно проганяли зі служби. Герман знов не любив сина, вже хоч би тому, що і в ті рідкі дні, коли бував дома, через нього не мав ніколи спокою. Малий Ґотліб зразу боявся батька, але коли кілька разів мати за нього завзято стялася[23] з вітцем і отець уступив, хлопець своїм дитячим нюхом прочув, що й тут йому воля, бо мати оборонить, і почав виступати проти вітця чимраз сміліше.

Це лютило Германа, але що жінка в усім потакувала синові і готова була дати собі й око виймити за нього, то він не міг на те ніщо порадити, і це ще підносило його неохоту і до жінки, і до сина. Розлад у родині ще збільшився, коли прийшлося дати Ґотліба до школи. Розуміється, що кілька днів перед записом Рифка плакала над своїм сином, немов то його поведуть до різниці; вона розмовляла з ним, немов прощаючись навіки, розповідала йому, які то там гострі люди ті професори, і наперед уже грозила їм, коли котрий поважиться ткнути її золотого синочка; вона наказувала йому, як скоро хто в школі чимнебудь образить або покривдить його, щоб зараз пожалувався їй, а вона вже покаже професорам, як мають з ним обходитися. Одним словом, Ґотліб, не бувши ще в школі, мав до неї вже таку відразу, немов це якесь пекло, винайдене злими людьми навмисне на те, щоб мучити таких, як він, „золотих синочків".

Зате Герман ударився в другий бік. Він пішов до ректора отців Василіян, котрі в Дрогобичі держали тоді одиноку головну школу, і просив його давати позір на Ґотліба, щоби вчився й привикав до порядку. Він розповів, що хлопець розпещений мамою і зіпсутий, і просив держати його гостро, не щадити погроз, а навіть кари і не зважати на те, що може говорити і робити його жінка. Додав навіть, що колиб того було треба, він винайде для Ґотліба окрему кватиру поза домом, щоб усунути його спід шкідливого впливу матері.

Отець ректор немало здивувався такою бесідою Германа, але швидко й сам побачив, що Герман говорив правду. Ґотліб не тільки зроду був мало спосібний до науки, але його початкове домашнє виховання було таке погане, що отці-професори, певно, з ніким ще не мали скільки гризоти, що з ним. Щохвилі ученики, товариші Ґотліба, прибігали жалуватися на нього: цьому він роздер книжку, другому підбив око, третьому викинув вікном шапку в монастирський город. Коли хто в кватирах і в клясах робив більше крику і стуку, то певно Ґотліб. Коли хто під час науки бурчав або стукотів під лавкою, то також він. Професори зразу не знали, що з ним діяти; вони день-у-день жалувалися ректорові, ректор писав до вітця, а отець підписав коротке слово: бийте. Відтоді посипалися на Ґотліба кари та буки, котрі хоч про око трохи ніби втишили, скрушили його круті норови, але довели його до скритости й завзятої злости і так до решти зіпсували його моральну істоту.

(Дальше буде).

21 Захід — старання, турботи.
22 Одерз — підріс, набрав сили.
23 Стялася — посперечалася.

Звіт Головної Контрольної Комісії У. Н. Союзу від 1. січня 1943 до 30. червня 1943 р.

ЗВІТ З КОНТРОЛІ ГОЛОВНОГО СЕКРЕТАРЯ У. Н. СОЮЗУ від 1. січня 1943 до 30. червня 1943 р.

З початком січня 1943 р. було повнолітніх членів ---- 30,639

За час 6 місяців: принято нових членів ---- 884
принято наново ---- 253
принято з переступними листами ---- 150
принято з інших кляс ---- 36
принято зі старого роду обезпечення ---- 2

Разом 31,964

За час 6 місяців: суспендовано ---- 429
відійшли з переступними листами ---- 132
відійшли до інших кляс ---- 36
відійшли до нового роду обезпеч. ---- 2
відійшли зо зворотом у готівці ---- 51
відійшли на безплатне продовження ---- 7
відійшли на виплачене обезпечення ---- 4
померли ---- 141

Разом 802

Віднявши 802 від 31,964 дістанемо загальне число повнолітних членів з кінцем червня 1943 р. ---- 31,162

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ У. Н. СОЮЗУ.

З початком січня 1943 р. було всіх дітей членів ---- 9,863
За час 6 місяців: принято нових дітей членів ---- 685
принято наново ---- 94
принято з переступними листами ---- 56
принято з інших кляс ---- 35

Разом 10,733

За час 6 місяців: суспендовано ---- 311
відійшли з переступними листами ---- 44
відійшли до повнолітних членів ---- 224
відійшли до інших кляс ---- 26
відійшли зо зворотом у готівці ---- 14
відійшли на виплачене обезпечення ---- 3
відійшли на безплатне продовження ---- 1
померли ---- 4

Разом 627

Віднявши 627 від 10,733 дістанемо загальне число дітей членів з кінцем червня 1943 р. ---- 10,106

Повнолітні члени були обезпечені в таких клясах:

У старому роді обезпечення ---- 322
В обезпеченні, платнім по смерти з вкладками до 70 року життя ---- 792
В обезпеченні, платнім по смерти з вкладками впродовж 20 років ---- 5,980
В обезпеченні, платнім за життя з вкладками впродовж 20 років ---- 3,326
В новім обезпеченні на ціле життя для нових членів ---- 7,543
В новім обезпеченні на ціле життя для старих членів ---- 13,199

Разом 31,162

Діти були обезпечені в таких клясах:

У клясі 1. Молодечого Департаменту ---- 5,108
У клясі 2. Молодечого Департаменту ---- 1,453
У клясі 3. Молодечого Департаменту ---- 2,115
У клясі 4П на $ 250 Молодечого Департаменту ---- 24
У клясі 4П на $ 500 Молодечого Департаменту ---- 613
У клясі 4П на $1000 Молодечого Департаменту ---- 118
У клясі 5Е на $ 250 Молодечого Департаменту ---- 127
У клясі 5Е на $ 500 Молодечого Департаменту ---- 450
У клясі 5Е на $1000 Молодечого Департаменту ---- 98

Разом 10,106

Маючи на увазі, що з початком 1943 року було всіх повнолітних членів і дітей разом 40,502, а знов з кінцем червня 1943 р. те загальне число виносило 41,268, то загальний приріст у членах за перших 6 місяців 1943 року виносив ---- 766

ЗВІТ З КОНТРОЛІ ГОЛОВНОГО КАСІЄРА ВІД 1. СІЧНЯ ДО 31. ЧЕРВНЯ 1943 Р. — ПОВНОЛІТНІ ЧЛЕНИ.

П Р И Х О Д И:

	3 місячних вкладок від членів	Процент від бондів	Процент від моргеджів	Процент від позичок	Процент з банків	Заробок на бондах	Чинш від реальностей	Сирітські части	Геть. Богд. Звороти до нар. фонду, стип. і т. п.	Звороти резерви і Мол. Деп.	Інші звороти	Друкарня, книгарня і т. п.	Сплати моргеджів	Продаж і сплати бондів	Сплати членських позичок	Продаж реальностей	Переноси на обниження реальностей	Прихід Друкарні і Книгарні	Сплати нотів і процентів	РАЗОМ
Січень	78,286.42	3,351.21	2,092.84	616.80	101.04		13,185.80	988.74	2.50		874.67		5,862.45		2,820.90			5,519.42	250.00	113,952.79
Лютий	67,672.02	5,212.11	1,449.58	571.09		15.00	12,872.25	333.34	35.00	920.30	14.90	329.75	2,332.40	1,025.00	4,562.98			5,330.85		102,876.57
Березень	63,597.16	15,630.55	6,926.21	656.23			12,989.80	1,200.00	123.75	498.80	677.15	131.50	8,338.63		4,052.46			5,647.91	62.00	120,532.15
Квітень	61,796.70	4,233.35	2,641.76	340.51			13,041.00	1,700.00	22.26	4,295.23	4,526.18	44.49	5,330.28	4,200.00	3,110.93			5,984.91	50.00	110,717.60
Травень	62,257.73	5,243.75	1,651.36	534.90			13,515.81	259.71	22.43	203.30	28.98	58.80	7,045.67		5,213.14			5,642.92		101,678.50
Червень	56,320.70	13,379.53	6,149.42	569.92	66.14		13,035.90	813.51	14.88	790.80	252.98	39.88	34,628.70		4,044.30			5,391.46	50.00	135,549.12
Разом	389,930.73	47,050.50	20,311.17	3,289.45	167.18	15.00	78,641.56	5,295.30	220.82	6,708.43	6,374.86	604.42	63,538.13	5,225.00	23,804.71			33,517.47	412.00	685,106.73

Р О З Х О Д И:

	Посмертний фонд	Адміністраційний фонд	Резервовий фонд	Конвенційний фонд	Запомоговий фонд	Народний фонд	Сирітський фонд	Фонд Згоди Братств	Інвестиція в моргеджах	Інвестиція в бондах	Інвестиція в реальностях	Позички членам	Друкарня і книгарня	Notes	Інші розходи	Contingent Fund				РАЗОМ
Січень	19,450.25	13,019.83			2,416.97		734.51	326.28	106.12			385.00				115.26				36,554.22
Лютий	32,957.12	11,155.77			2,143.11	62.50	983.47	315.96				288.00	1,300.00			473.82				49,679.75
Березень	22,762.48	22,760.91			1,865.46	1,100.00	1,108.75	311.05				1,539.86				107.81				51,556.32
Квітень	34,469.16	23,794.37	419.61		1,541.46	2,370.00	4,264.38	309.28	66.83	234,200.00		400.00				106.39				301,941.48
Травень	105,124.33	12,239.76			2,229.82		973.36	309.60		25,593.75		316.89				392.48				147,179.99
Червень	21,706.12	15,490.81			2,183.13		283.55	309.60				1,180.06				93.33				44,246.60
Разом	236,469.46	101,461.45	419.61		12,379.95	3,532.50	8,348.02	1,881.77	172.95	259,793.75		4,108.81	1,300.00			1,289.09				631,158.36

ЗІСТАВЛЕННЯ ГОТІВКИ ЗА ШІСТЬ МІСЯЦІВ.

Готівка з кінцем 31. грудня 1942. року осталася ---- $ 465,965.72
Прихід за час від 1. січня до 30. червня 1943 року ---- 685,106.73

Разом ---- $1,151,072.45
Розхід за час від 1. січня до 30. червня 1943. року ---- 631,158.36

Готівка з кінцем 30. червня 1943. року остає $ 519,914.09

БІЛЯНС.

Стан чинний:

Готівка	$ 519,914.09
Моргеджі	1,022,268.32
Бонди	3,472,554.34
Реальности	949,158.77
Позички членам	535,032.16
Друкарня і книгарня	10,597.02
Ноти (векслі)	875.00
Разом	$6,510,399.70

Стан довжний:

Посмертний фонд нових родів обезпечення	$5,824,282.66
Посмертний фонд старого роду обезпечення	75,422.09
Адміністраційний фонд	194,900.09
Резервовий фонд	13,046.00
Запомоговий фонд	92,315.88
Народний фонд	14,234.95
Конвенційний фонд	27,295.79
Contingent Fund for protection of Invest. & Mortality	156,141.19
Фонд Згоди Братств	24,456.67
Сирітський фонд	88,304.38
Разом	$6,510,399.70

ЗВІТ З КОНТРОЛІ МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ У. Н. С. ВІД 1. СІЧНЯ ДО 30. ЧЕРВНЯ 1943. Р.

П Р И Х О Д И.

	3 місячних вкладок від членів	Процент від бондів	Процент від моргеджів	Чинш від реальностей	Процент з банків	Процент від членських позичок	Сплати моргеджів	Продаж і сплати бондів	Заробок на бондах												РАЗОМ
Січень	4,607.80	100.00	268.93	756.00			191.08														5,923.81
Лютий	4,354.70	875.00	1,040.91	756.00			467.55														7,494.16
Березень	5,020.27	1,457.50	415.26	938.00			5,084.55														12,915.58
Квітень	5,063.96	243.80	411.77	825.00			229.82														6,774.35
Травень	5,103.74	312.50	806.50	826.50			4,272.13	—													11,321.37
Червень	4,458.48	1,399.53	417.09	812.00	14.06		450.67														7,551.83
Разом	28,608.95	4,388.33	3,360.46	4,913.50	14.06		10,695.80														51,981.10

Р О З Х О Д И.

	Виплати посмерт. запомог	Грошеві звороти	Платня помічних сил	Соціяльне обезпеч. робітників	Ukrainian Weekly	Праці, друкарські, відзнаки і т. п.	Видатки канцеляр. почта і т.п.	Видатки на реальності	Нагороди, лікарі і т. п.	Актюар і т. п.	Перенос за діти до У.Н.С.	Дивіденда	Процент на бондах і моргедж.	Інші звороти	Нагороди секретарям	Інвестиції в моргеджах	Інвестиції в бондах	Інвестиції на реальностях	Втрата на бондах	Позички членам	РАЗОМ
Січень	500.00	91.04	447.01		600.00	61.81	25.00	160.37	14.00						4.34	344.70					2,248.27
Лютий	500.00		508.23		600.00	53.68	25.00	699.70			832.80										3,219.41
Березень		88.14	506.84		600.00	102.25	25.00	370.29	282.50	462.50	498.80			1,989.06		1.686.01		2,640.00			9,251.39
Квітень	500.00	149.27	712.13	41.53	600.00	142.36	25.00	247.13			485.80				856.29		20.000.00				23,750.51
Травень	286.00	62.63	561.57	2.10	600.00	68.52	25.00	927.57	8.00		203.30	2,434.30	7.22				5.118.75				10,304.96
Червень	100.00	104.70	674.89		600.00	73.22	25.00	287.84	164.50		373.80	78.25									2,482.20
Разом	1,886.00	495.78	3,410.67	43.63	3,600.00	501.84	150.00	2,692.90	469.00	462.50	2,394.50	2,512.55	7.22	1,989.06	860.63	2,030.71	25,118.75	2,640.00			51,265.74

ЗІСТАВЛЕННЯ ГОТІВКИ ЗА ШІСТЬ МІСЯЦІВ.

Готівка з кінцем 31. грудня 1942. року осталася ---- $ 73,523.93
Прихід за час від 1. січня до 30. червня 1943. року ---- 51,981.10

Разом ---- $125,505.03
Розхід за час від 1. січня до 30. червня 1943. року ---- 51,265.74

Готівка з кінцем 30. червня 1943. року остає $ 74,239.29

БІЛЯНС.

Стан чинний:

Готівка	$ 74,239.29
Моргеджі	120,297.24
Бонди	293,679.93
Реальности	52,640.00
Позички	175.00
Разом	$541,031.46

Стан довжний:

Посмертний фонд	$464,506.82
Адміністраційний фонд	76,524.64
Разом	$541,031.46

ЗВІТ ЗАХИСТУ-СИРОТИНЦЯ У. Н. СОЮЗУ за час від 1. січня до 30. червня 1943.

Готівка з кінцем 31. грудня 1942. року осталася ---- $ 1,498.49
Відсотки від бондів ---- 448.75
Відсотки з банку ---- 85

Готівка з кінцем 30. червня 1943. остається ---- $ 1,948.09
Інвестиції в бондах ---- 38,279.95

З кінцем 30. червня 1943. року Фонд Захисту-Сиротинця остається ---- $40,228.04

ЗВІТ ФОНДУ БЛ. П. С. ЯДЛОВСЬКОГО за час від 1. січня до 30. червня 1943.

Готівка з кінцем 31. грудня 1942. року осталася ---- $ 283.13
Відсотки від бондів ---- 31.25
Відсотки з банку ---- 1.33

Готівка з кінцем 30. червня 1943. року остається ---- $ 315.71
Інвестиції в бондах ---- 2,500.00

З кінцем 30 червня 1943. року Фонд бл. п. С. Ядловського остається ---- $2,815.71

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕННЯ МАЙНА У. Н. СОЮЗУ.

З кінцем 30. червня 1943. р. майно старших членів виносило ---- $6,510,399.70
З кінцем 30. червня 1943. р. майно Молодечого Департаменту У. Н. Союзу було ---- 541,031.46
З кінцем 30. червня 1943. р. було майна Захисту-Сиротинця ---- 40,228.04
З кінцем 30. червня 1943. р. було у Фонді бл. п. С. Ядловського ---- 2,815.71

Разом $7,094,474.91

Майно У. Н. Союзу з кінцем 31. грудня 1942. р. було ---- 6,848,431.09

Загальний приріст майна У. Н. Союзу за шість місяців в 1943. році є на суму ---- $ 246,043.82

Згідно з банковими книжечками і банковими виказами готівка знаходиться в банках, котрі подаємо в цьому звіті. Банк, означений зіркою, це банк заморожений.

Готівка У. Н. Союзу, старих і нових родів обезпечення, знаходиться в отсих банках:

Назва банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Назва фонду:	Сума:	Разом:
Peoples Trust Co.	Shamokin, Pa.	558	Sav. Dept.	Mortuary Fd.	$ 4,965.08	$ 4,965.08
Provident Inst. for Savings	Jersey City, N. J.	182,746	Sav. Dept.	Adm. Fd.	3,308.21	
Provident Inst. for Savings	Jersey City, N. J.	202,352	Sav. Dept.	Adm. Fd.	2,832.57	6,140.78
First National Bank	Jersey City, N. J.	656	Sav. Dept.	Indg. Fd.	1,141.05	
First National Bank	Jersey City, N. J.		Real Estate Dept.		49,793.68	50,934.73
Commercial Trust Co.	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Mort. Fd.	22,721.62	
Commercial Trust Co.	Jersey City, N. J.		Special Acc't.		30,822.31	
Commercial Trust Co.	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Svoboda	7,428.23	60,972.16
Trust Co. of New Jersey	Jersey City, N. J.	16,279	Sav. Dept.	Mort. Fd.	860.20	860.20
Hudson County National Bank	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Mort. Fd.	20,574.95	20,574.95
Elizabethport Banking Co.	Elizabeth, N. J.	16,091	Sav. Dept.	Mort. Fd.	2,045.30	2,045.30
Germania Mut. Saving	Elizabeth, N. J.	1,564	Sav. Dept.	Mort. Fd.	6,934.80	6,934.80
National State Bank	Elizabeth, N. J.	6,482	Sav. Dept.	Reserve Fd.	1,013.86	1,013.86
Central Home Trust Co.	Elizabeth, N. J.	188	Sav. Dept.	Mort. Fd.	2,025.17	2,025.17
Union County Trust Co.	Elizabeth, N. J.		Check Acc't	National Fd.	8,636.05	8,636.05
Fidelity Union Trust Co.	Newark, N. J.	105,713	Sav. Dept.	Mort. Fd.	2,120.08	2,120.08
Howard Sav. Institution	Newark, N. J.	547,638	Sav. Dept.	Adm. Fd.	3,292.58	3,292.58
Chase National Bank	New York, N. Y.		Check Acc't	Mort. Fd.	76,085.00	
Chase National Bank	New York, N. Y.		Check Acc't	Dividend	11,285.09	87,370.09
Irving Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Adm. Fd.	84,937.40	
Irving Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Indg. Fd.	24,355.15	109,292.55
Public Nat'l Bank & Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Orphant's Fd.	11,674.02	11,674.02
* N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.	20,600	Sav. Dept.	Adm. Fd.	4,264.17	
* N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Adm. Fd.	573.45	4,837.62
Guaranty Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Mort. Fd.	49,017.99	49,017.99
Bankers Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Mort. Fd.	51,101.17	51,101.17
Royal Bank of Canada	Toronto, Ont. Can.		Check Acc't		21,909.61	21,909.61
Security Bank & Trust Co.	Philadelphia, Pa.		Check Acc't	National Fd.	5,000.00	5,000.00
Ukrainian Savings Co.	Cleveland, O.		Sav. Dept.	Mort. Fd.	5,189.81	5,189.81
Nat'l Newark & Essex Banking Co.	Newark, N. J.		Check Acc't	Concord Fd.	3,966.06	3,966.06
				Cash in banks	$519,874.66	$519,874.66
				Cash on hand in "Svoboda"	39.43	39.43
				Total cash	$519,914.09	$519,914.09

Готівка молодечого департаменту У. Н. Союзу знаходиться в отсих банках:

Назва банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Назва фонду:	Сума:	Разом:
Elizabeth Trust Co.	Elizabeth, N. J.	3,730	Sav. Dept.	Mort. Fd.	$ 1,831.21	
Elizabeth Trust Co.	Elizabeth, N. J.	10,474	Sav. Dept.	Mort. Fd.	998.15	$ 2,829.36
Harmonia Mutual Sav. Ass'n	Elizabeth, N. J.	21,446	Sav. Dept.	Adm. Fd.	17,654.03	17,654.03
Union County Trust Co.	Elizabeth, N. J.		Check Acc't	Adm. Fd.	10,951.54	10,951.54
* N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.	18,336	Sav. Dept.	Adm. Fd.	2,291.87	
* N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Adm. Fd.	743.88	
* N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.		Special Acc't		1,896.48	4,932.23
Public Nat'l Bank & Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Mort. Fd.	9,644.83	9,644.83
First National Bank	Jersey City, N. J.		Check Acc't		4,066.93	4,066.93
Commercial Trust Co.	Jersey City, N. J.		Special Acc't		5,934.77	5,934.77
Royal Bank of Canada	Toronto, Ont. Can.		Check Acc't		9,604.84	9,604.84
Guaranty Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't		8,620.76	8,620.76
				Total	$74,239.29	$74,239.29

Готівка Сиротинця-захисту У. Н. С. знаходиться в отсих банках:

Назва банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Сума:	Разом:
U. S. Saving Bank of Newark, N. J.	Newark, N. J.	140,488	Sav. Dept.	$ 172.77	$ 172.77
Nat'l Newark & Essex Banking Co.	Newark, N. J.		Check Acc't	1,775.32	1,775.32
			Total	$ 1,948.09	$ 1,948.09

Фонд ім. С. Ядловського ульокований:

Назва банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Сума:	Разом:
Provident Inst. for Savings	Jersey City, N. J.	5,279	Sav. Dept.	$ 315.71	$ 315.71

Готівка від контрольованих реальностей на яких У. Н. Союз має морґеджові інвестиції:

Назва банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:		Сума:	Разом:
First National Bank	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Real Estate Dept.	$8,140.98	$8,140.98

ЗАВВАГА: Приходи і розходи „Свободи" є вчислені в загальний маеток У. Н. Союзу. Для ширшого пояснення, понижче подаємо повний звіт доходів і розходів.

ЗВІТ АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ"

за час від 1. січня до 30. червня 1943 р.

ПРИХІД:

Перенесена готівка з 1942 року	$ 4,878.95
Передплата від членів У. Н. Союзу	25,170.00
Передплата від читачів	1,670.22
Кольпортаж	124.50
З продажі книжок, карток і календарів	1,262.90
Оголошення	2,946.88
Друкарські роботи	2,760.09
Рекорди	10.13
Зворот за електрику і газ	144.00
Зі змін адрес	14.68
За старий папір	8.59
Зворот премії і дивіденди від асекураційної компанії	135.95
Разом	$39,126.89
Продажний опуст	23.41
Чистий прихід	$39,103.48

РОЗХІД:

Платня робітників і редакторів	$15,773.81
Платня кореспондентів	848.00
Поштові видатки	2,363.90
Папір та інші матеріяли	4,540.15
Рент У. Н. Союзові	3,750.00
Телефон	173.69
Електрика й газ	638.50
Книжки	382.44
Канцелярійні видатки за приряди, журнали, часописи і жертви	353.73
Друкарські приряди і нові части до машин	495.38
Асекурація	348.91
Федеральне й стейтове обезпечення робітників	1,137.86
Купно нової машини	1,300.00
Комісове від оголошень	157.45
Кошта подорожі (В. Л.)	13.00
Поштова скринка	8.00
Разом	$32,284.82
Менше:—Купний опуст	35.92
Вложений робітниками федеральний і стейтовий податок, що є вчислений у загальній сумі платні робітників і редакторів	923.14
	$31,325.76

ПОВТОРЕННЯ:

Прихід	$39,103.48	Готівка в банку	$7,738.29
Розхід	31,325.76	Готівка на руках	39.43
Готівка	$ 7,777.72	Разом	$7,777.72

Крім вище згаданих сум, контрольна комісія стверджує, що в банках знаходиться сума $8,140.98, що не є зачислена до загального маетку. Ця сума, це прихід від контрольованих У. Н. Союзом морґеджів, і вона буде подана в звіті про загальний маеток з кінцем року.

Також контрольна комісія стверджує, що з кінцем червня 1943 року, залеглі місячні вкладки від відділів У. Н. Союзу виносили $8,245.76.

Далі контрольна комісія стверджує, що з кінцем червня було невиплачених 14 посмертних запомог на суму $9,502.92 з причини, що відділи не прислали ще потрібних леґальних документів.

Головна контрольна комісія У. Н. Союзу перевела піврічну контролю майна, діловодства і організаційного життя У. Н. Союзу в липні 1943. року і отсим стверджує повище подані факти.

Переведено контролю дня 30 липня 1943.

ГОЛОВНА КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ У. Н. СОЮЗУ:

Дмитро Капітула, предсідник; **д-р В. Ґалан**, заст. предс.; **д-р А. Т. Кібзей**, секретар; **Роман Смук**, **Степан Куропась**, члени Комісії.

ДАЮТЬ СОБІ РАДУ БЕЗ ЗНАННЯ МОВИ.—Такі сцени як повища, це тепер дуже часті в Сицилії. Бачимо англійського вояка, як забавляється з італійськими дітьми, хоч не знає італійської мови, а діти англійської.

РОЗЧАРОВАНІ ІТАЛІЙСЬКІ ШТАБОВЦІ В ДОРОЗІ ДО БРИТІЙСЬКОГО ТАБОРУ ДЛЯ ПОЛОНЕНИХ.—З обличчя ось тих високих італійських офіцирів, що попали в британський полон, видно, що вони дуже засумовані й розчаровані тим, що воювали проти Аліянтів.

Жигмонд Моріц.

ЛОШАК

(З мадярського).

Каплонійська конюшня була в тих часах дуже славна. Ґраф Карої мав чистокровні коні, а ці приманювали з найдальших околиць любителів коней, одначе також звичайних конекрадів.

Ґюрка Шош був тоді паном тісагатської рівнини. Той селянин-бетяр часом літами не давав про себе чути, кожний знав, що це хлібороб у Кішарі. А знову іншим разом за одинодинокий місяць відразу розворохобив три комітати, що літами гуділо. А раз Ґюрка Шош вбив собі в оглову вкрасти ґрафського коня.

За першим разом не вдалося, а всеж зумів викрасти чудового однорічного, гарно збудованого лошака.

Веселий вертався до дому.

Саме стало розвиднюватися, як бетяр побачив на росистій леваді двох кінних жандармів.

Жандарми зараз пізнали, що лошак не може бути від кривої сухореброї хлопської шкапи, тому пустилися в погоню за Ґюркою.

Чалапали добрий шмат дороги болотами, очеретами, водою та шуваром і були чимраз ближче. Бо бетяр дуже жалував лошака. Він ще замолодий для такої погоні, а що зробить таку далеку окружну дорогу, то це йому не пошкодить. Тому завернув до прогалини, пристанув, зліз із коня та ждав на жандармів.

Заки оба жандарми — з крісами готовими до стрілу в руках — прийшли там, він витер очеретом дріжучого лошака.

— Добрийдень! — поздоровив він приязно жандармів, як вони вицприлилися з калабані.

— Добрийдень! — відповіли жандарми. Вони зараз побачили, що мусять тут обережно поступати, бо бетяр не думає доводити до сутички.

— Як ви найшлися в тій околиці? — спитав бетяр.

— Ми задивилися на цього лошака, — запримітив ґостро вищий жандарм.

— На оцього? Бо він і варта того. Чистої крови.

— Відкіля він?

— Він. Певно не відкибудь. Із стайні ґрафа Каролія, — сказав бетяр преспокійно.

— Невжеж, а не говорив я, — скрикнув менший жандарм до товариша. — Я зараз пізнав іздалека. В Кочорді такі не виводяться.

Вищий жандарм узяв кріс на плече, виняв із торби капшук із тютюном і люльку та при цьому приглядався лошакові.

— У Кочорді? — сказав бетяр — нема що говорити, також добрі коні, одначе цей лошак там не виріс. То не якийбудь.

Вищий жандарм замовк після своєї невдачі, та другий зіскочив із коня та став приглядатися лошакові.

— Буде мати яких шістнацять стіп! — сказав він.

— І я так гадаю, — відповів бетяр.

— До року буде варта зо три сотки.

— Як не тисячку — сказав бетяр так крізь зуби.

Вони не говорили нічого та оглядали лошака.

Нараз жандармові промайнуло крізь голову:

— Як це ви так добре розумієтеся на конях?

Бетяр підсміхнувся.

— Я бачив уже неодного.

— Коли так, то я, далебі скажу вам зараз, хто ви!

— Так?

— Так. Хай тут розступиться земля підімною, коли ви не Ґюрка Шош!

Бетяр усміхнувся легенько.

— Скажете, що ні?

— Я? Що маю говорити?

Оба жандарми дивилися на нього мовчки. Очам своїм не хотіли вірити, що вони стоять віч-у-віч славному бетярові, якого ніякий жандарм не бачив іще з так близька. Очі обох жандармів заіскрилися, бо на голову цього чоловіка наложена грошева нагорода і то великі гроші! Ах, колиб так пощастило ще сьогодні відпровадити його до міста Ґярмату!

Малий жандарм нараз успокоївся та пальцем показав на криси свого капелюха.

— Я чоловік Ержіки.

Бетяр приглядався йому прижмуреними очима. Ержіка то була дочка його сестри.

— То її чоловік? Алеж бо ти маєш погане ремесло.

— Ба щож діяти? — сказав жандарм. Він зачервонівся та зараз звернув балачку на інші річи. — Ах, як часто згадує Ержіка свого вуйка.

— А живе ще моя сестра Марія?

— Померла тепер на весну, на сухоти. Ще минулої осени тяжко покашлювала. Все було говорила: „Коби Бог дозволив їй бодай стільки пожити, щоби ще раз відвідала рідне село та побачила свого брата, бо вже нікого й нічого не має на цьому світі". Добре, що бідненька померла, я їй того ніколи не бажав, та вона сама знала вже, що є тягарем на цій землі.

— А маєте родину?

— Два хлопчики й одну дівчинку.

Бетяр хитнув головою.

— Так, це добрий шматочок хліба, — сказав він вертаючись до своєї першої думки.

— Краще ніж мав би я пасти свині, — відповів жандарм і відітнув так тяжко, наче застогнав. — Я не любив того ніжного життя. Моя вдача не така. Як я оженився, а потім довідався, що Ґюрі то Ержіки свояк, подумав я, чи й мені самому не стати би бетяром. Та ви були так далеко. Хай то чорти візьмуть, і я став жандармом.

— Не маєш чого жалувати, — сказав поважно сивобородий селянин-бетяр — таж так безпечніше.

І той високий жандарм на коні задумався. Що йому було тепер діяти, коли його товариш такий близький свояк бетяра. Таж не поступить мерзенно, коли його товариш так близько споріднений з бетяром. Не поступить гидко з ними, зрештою не дав би собі сам ради з ними обома. Ех, хай то чорт побере! І так не булоб божого благословення на тих грошах, що він одержав би їх. Передовсім не діставби навіть половини грошей, а мав би заробити для свого команданта? А й решту мусів би припити. Задля коршмаря може мав би бути нечесний? Кивнув на товариша, що добре булоб їхати далі.

Менший жандарм одним скоком сидів на коні.

— Ви вже їдете? — спитав бетяр.

— Мусимо, — виправдувався шурин — на полудне мусимо бути в Ґярматі.

— То булоб незле, заглянути туди.

— Бувай здоров, Ґюрі.

— Бувай здоров, шурине! Ти! Візьми це для твоєї донечки!

Сягнув за пазуху й витягнув червону хустину, в якій було щось завинене. Червонобіле-зелене тарахкальце.

Жандарм узяв забавку так обережно, начеб це була миляна банька. Зашарахкотів і сказав весело:

— Ото буде тішитися дитина! А відкіля ви роздобули це?

— Я взяв був це для моєї похресниці, та вже всеодно, бери ти! Я моїй похресниці зроблю тарахкальце з горіхової лушпини.

— Бувайте здорові, шурини. То-то Ержіка зрадіє, як довідається, що я стрінувся з вами.

Жандарм глянув іще раз позад себе.

— Тай хай вам лошак гарно ховається! Далебі, який гарний!

Другий жандарм заїхав уже в мочар, щоби видістатися з мочаристої околиці, одначе й він відвернувся та сказав спокійно-приязно:

— Гарний лошак. Що правда, то правда!

Бетяр усміхнувся. Поклепав лошака та сказав:

— Так, так, гарне лошатко!

Петро Березин.

ВОЄННІ КРИМІНАЛЬНИКИ БУДУТЬ ПОКАРАНІ

ВАШИНГТОН, Д. К. (ОНА). — По великих війнах завше траплялося так, що керівники тої держави, котра програла війну, старалися переконати народ, що війна була неминуча, та що нарід повинен нести повоєнні тягарі без гніву і нарікання. Якщо керівники переможеної війною держави мали причину підозрівати, що народ може збунтуватися і потягнути їх до відповідальности, або передати в руки переможцям, то вони втікали до невтральних держав і там спокійно доживали свого віку.

Клясичним прикладом може бути німецький цісар Вільгельм II.. Бачучи, що довів Німеччину до руїни, Вільгельм був певний того, що німецький нарід на нім пімститься або віддасть його в руки лідерів переможних держав, що дуже хотіли його покарати. Але кайзер зорієнтувався чим то пахне і втік до Голяндії. Аліянти напирали аби Голяндія видала Вільгельма, але голяндський уряд відмовився. Ллойд Джордж навіть вибори виграв під гаслом: „Повісити кайзера", але голяндці стояли при своїм і Аліянти Вільгельма не повісили. Голяндський уряд знав, що кайзер був винен за те, що в Европі через нього згинули міліони людей, але він також знав, що й австрійські, російські та французькі політики не мали чистих рук. Вони також причинилися до того, що в Европі 1914 року вибух вогонь, від якого запалився цілий світ. Однак, їх ніхто не збирався карати. Хотіли тільки повісити кайзера і на тім кінець.

Після цеї війни буде цілком інакше. Націстські палячі світа не зможуть уникнути кари втечею до Швеції чи Швайцарії. Президент Рузвелт вже остеріг правительства цих держав, щоби вони не впускали до себе воєнних кримінальників і є підстави думати, що згадані маленькі нетральні держави послухають нашого президента і відмовлять убивцям азилю. Може не тому, що їх президент Рузвелт просить це зробити, а тому, що їм власне сумління так подиктує. Невтральні держави знають, що націстські розбишаки не прийшли до влади нормальним способом, але розбоєм. Правда, в Німеччині, відбулися нібито вибори і Гітлер одержав величезну кількість голосів, але як сьогодні прочитаємо, як ті вибори відбувалися, то волос дубом стає.

Діставши в руки керму держави, диктатори перетворили свої нації в добре організовані групи розбишак — з модерною армією, тенками, підводними лодками й апетитом заволодіти над цілою земною кулею. Сьогодні це вже не фантазія, а наполовину доконаний факт. Гітлер вже опанував майже цілу Европу і повернув міліони людей в рабів. Його армія, поліція і державні урядовці, допускаються таких кримінальних вчинків в загарбаних краях, що, читаючи, вірити не хочеться, аби в двацятім століттю такі річи діялись. Скільки то народу вже згинуло з рук невгамованих катів. Знищено тисячі сіл, міст, зруйновано десятки тисяч наукових інституцій, спалено міліони томів книжок, здемольовано й окрадено сотні музиїв, церков, лябораторій, бібліотек, театрів. Навіть татарва такого лиха не чинила як Гітлерові розбишаки.

Обєднані Держави покликали до життя організацію, яка збирає докази кримінальної діяльности модерних Джингісханів. Як Аліянти здобудуть перемогу, то приведуть до відвічальности кожного, хто в якийбудь спосіб прикладав рук до того всього, що тепер робиться в окупованих німцями й фашистами краях. Місцеві люди придивляються до господарки окупантів і мають на оці кожного злочинця. Зібрані докази передаються до спеціяльної комісії, яка їх клясифікує, доповнює і приготовляє до суду з такою самою пильністю й систематичністю, як це робить прокуратор, що має оскаржувати добре відомого злочинця. Перебуваючі в Лондоні уряди окупованих німцями країв, роблять все, що в їх силі, аби злочинці були відповідно покарані. Вони передають в руки комісії зібрані докази і запевняють, що повернувшись додому, зберуть їх більше.

В окупованих німцями краях є вже тисячі підземних організацій, які мають звязки з своїми урядами в Лондоні і переказують, як, хто і що дома робив. Ці люди переживають страшні знущання, наруги і голод під німецькою окупацією, але як переживуть націстське пекло, то будуть незбитими свідками на суді своїх гнобителів. Вони знають хто, коли і як над ким знущався, хто давав прикази кого розстрілювати, і хто їх виконував. Бо треба знати, що як скінчиться війна, то не тільки головні бандити будуть покарані, але й ті на місцях, що тлумили завойований нарід.

Можна припускати, що як пічнеться загальний на Европу наступ і Вісь зачне тріщати, то велика кількість вбивників спробує втікати і тайно вдертися до невтральних країв. Але, як їх там прилапають, а повернувші, чи новоутворені уряди в окупованих німцями краях, представлять невтральним державам конкретні докази, що даний злочинець робив підчас німецької окупації, то вони напевно не відкажуться видати злочинця в руки покривдженим.

Президент Рузвелт вже два рази говорив, що „кримінальники будуть поставлені перед суд в тих краях в котрих вони допускалися кримінальних вчинків". Невтральні держави це знають і є підстави думати, що як прийде час злочинців карати, то вони будуть кооперувати з Обєднаними Державами на всі сто відсотків. Зрештою, такі невтральні держави як Швайцарія або Швеція, самі бачуть, яких звірств німці допускаються в окупованих краях. Туди перекрадається багато воєнних збігців, які видерлись з петлі, напевно розкажуть швайцарцям, до чого дійшла ославлена німецька цивілізація. Якщо якому опришкови вдасться переступити швайцарську границю, то його там спіймають і видадуть в руки тій державі, в якій даний злочинець мордував невинних людей. Розуміється, що невтральні держави малиб право відмовитися й не видати злочинця в руки справедливости, так, як зробила по першій світовій війні Голяндія з кайзером, але коли возьмемо під увагу те, що Швайцарія і Швеція є демократичними державами, які ніколи не подивляли в Німеччині тоталітарної форми державного правління, то можна сподіватися, що вони не схочуть передержувати в себе таких людей, котрі свідомо вбивали в окупованих краях безборонних старців і жінок.

Певна річ, що першими злочинцями є Гітлер і Мусоліні, які перші відповідатимуть перед судом за те пекло, яке вони створили. За ними підуть всі Тоджі, Павелічі, Недічі, Антонески, Туки й інші менші й більші квіслінги. Розуміється, покищо вони ще гуляють, але до часу збанок воду носить.

ПОЛЯКИ В НІМЕЦЬКІЙ АРМІЇ.

СТОКГОЛЬМ, (ОНА). — Шведська газета „Афтонтідвінген" надрукувала вістку, що в місцевости Намсос в Норвегії німецька залога складається з поляків. Кажуть, що як німці зачали на російському фронті програвати і були примушені посилати туди все більше й більше війська, то почали силою затягати до армії людей майже у всіх окупованих ними краях. Розуміється, що таких не все посилали на фронт, а відсилали їх пильнувати своїх невільників в Норвегії, Югославії, Бельгії, тощо.

Шведська преса вже кількома нагодами писала, що в німецькій армії находяться поляки, а тепер вже є на це докази. Певна річ, що їх не багато, але проте вони таки в ній є.

ПРАЦЮВАТИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЦЕ, В ПЕРШІЙ МІРІ, ПРИЄДНУВАННЯ ДО НЬОГО ЯКНАЙБІЛЬШЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

„ПРИНАЙМНІ В ШІКАГО..."

Шікаговська Хроніка перестала вже стало появлятися у „Свободі" — про що вже читачі знають. Та дозвуки її ще далі істнують.

Просять мене члени 312-го відділу У. Н. Союзу, односельчани бл. п. о. Филими з Шікаго, щоб я пояснив їм, що я думав в словах „Принаймні в Шікаго", коли писав посмертну згадку про о. Филиму.

Люди добрі, якжеж Вам пояснити? „Принаймні" це те саме, що народне „принаймні". У чому це слово, яке я вжив, є „недобре", досі ніхто мені не вияснив. Ті, що його не злюбили, підозрівають, що в цьому слові може щось критися. Чому саме, не знаю. І то тимбільше, що я вже вияснив в Шікаговській Хроніці, як я розумію свої слова. Та завважую, що є хтось, кому залежить на тому, щоби ця справа не була якслід вияснена. Тому що раз вияснюю цю справу, щоб у тих важких часах не давати нікому приводу до ширення баламути і роздору там, де для цього нема ніякої причини.

Я знав о. Филиму в Шікаго і лише в Шікаго. У нас Покійний був дуже порядний, тихий, працьовитий священик. Де бував о. Филим передше, це мені не є відоме і це не було матеріялом для моєї посмертної згадки. Я не писав життєвої історії о. Филими, бо до цього я не був підготований, ні покликаний. Написав лише про життя Покійного в Шікаго і тому вжив для цього означення слово „принаймні".

Мені дуже мило читати в „Свободі" ширше про життя і діяльність наших видних людей в Америці. І мило булоб, якби так хто спромігся і написав і про це. Я цього не міг написати, бо як повоєнний емігрант не знав про давнішу діяльність о. Филими, а пізнав його аж в Шікаго. І як я вже згадував — ми були приятелями. А не конче треба знатися роками, щоби бути приятелями. Це пересуд. Навпаки, буває, що чим довше люди знаються, тим скорше стають ворогами. Таке каже новітня наукова теорія льогіки. Отже не вимагайте від людей дару пророцтва, щоби вони могли знати чогось такого, про що я не знаю. Є такі, що моглиб це зробити, та вони, як виглядає, воліють робити з цього баламуту, замість написати про Покійного життя і діла. Та вірю, що Ви, чесні односельчани, баламути не хочете. Тому зробите найкраще, коли самі напишете до „Свободи" про те, що знаєте про о. Филиму, коли хто другий не пише. Ще раз зазначу, що я не мав у своїй посмертній згадці найменшого заміру чимсь нарушити особу Покійного. А коли таке заявляю публічно, то чи це не повинно задоволити вже раз кожного, хто міг мати якийсь сумнів щодо цього?

На останній Ваш запит, шановні члени 312-го відділу, що думав я про о. Йосифа (як Ви його звете) поза Шікагом, відповідаю, що я нічого не думав, бо навіть не знав, звідки о. Филима прийшов до Шікага. Як знаєте, то, прошу, виясніть у „Свободі" й закінчім уже раз ось ту справу.

Інж. Степан Куропась.

УКРАЇНСЬКІ ВИШИВКИ ЯК „РОСІЙСЬКІ ПАТРІОТИЧНІ ПРИЗНАКИ".

Чтаємо в Ню Йорк Дейлі Ньюз: „У патріотичнім настрою є новий виряд Російського Воєнного Ріліфу. Є це гарна нова воєнна коробка з порошком, вироблена з полякерованого дерева з українською прибереженою хрестиковою мережкою в ударяючій червоній та зеленій красці. У взірець є імпрегновані початкові букви Р. В. Р."

СУМНІВАЮТЬСЯ В ЛІКВІДАЦІЮ ГІТЛЕРА І НІМЕЦЬКИЙ ТРИЮМВІРАТ.

БЕРН. — В Швайцарії є такого переконання, що це самі націсти розпускають вісти про упадок престижу Гітлера і його усунення від влади та встановлення триюмвірату з самих військових. Роблять це на те, щоби таким чином замилити Аліянтів. Далі кажеться, що націстівська пропаганда змінила тепер спосіб передавання новин і подає про боєві фронти правду, себто пише про невдачі, особливо на совєтськім фронті. Кажуть, що вона хоче тим залякати німців комунізмом, бо пише, що тепер є таке положення, що „або ми мусимо знищити большевизм або він знищить нас".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Запомогове Тов. „Дністер", від. 361, повідомляє своїх членів і членкиць, що місячні збори відбудуться в суботу, 14. серпня, в парох. домі, 217 Іст 6. вул., в год. 8. ввечір. На ці збори треба прийти, бо є важні справи до полагодження. — За уряд: С. Ковальчук, предс.; П. Кучма, фін. секр.; М. Малетич, рек. секр.; І. Галичин, кас.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Укр. Січ, від. 170, відбудуться в неділю, 15. серпня, в годині 6. ввечір, в У. Н. Домі, 181-183 Флит ул. На збори кожний член повинен прийти, бо є важні справи до полагодження. Рівнож кожний член повинен заплатити свої вкладки до У. Н. Союзу і Тов. Січи, бо в противнім разі буде суспендований. — Т. Наконечний, фін. секр., 16 Sanford Pl., Jersey City, N. J.

АМБРІДЖ, ПА. — Бр. св. О. Николая, від. 276, повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться 15. серпня в годині 2. пополудні. На ці збори обовязані всі члени прийти, бо є важні справи до полагодження. — М. Гриневич, предс.; Л. Гранович, кас.; М. Фук, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Сестр. Н. З. П. Діви Марії, від. 112, буде мати місячні збори в неділю, 15. серпня, в парохіяльній школі, зараз по Сл. Божій. Просимо всіх членкиць прийти на збори. Пригадуємо довгуючим членкиця вирівнувати свої довги. — За уряд: Марія Ліска, предс.; Катерина Габрівська, фін. секр.; Параня Ризун, кас.; Домінійка Романович, рек. секр.

ФРАНКФОРД, ПА. — Місячні збори Тов. ім. Д. Вітовського, від. 268, відбудуться в суботу, 14. серпня, в годині 7:30 ввечір, в домі Громади, 2171 Вакелінґ ул. Просимо членів прийти на означений час, бо маємо важні справи до вирішення. Пригадуємо довгуючим членам, щоби прийшли на збори і вирівнали свої вкладки. Просимо також не забувати за приєднування нових членів, як старших так і дітей. — Уряд: М. Андрів, предс.; Г. Мижалюк, кас.; П. Омелян, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. У. Н. Союзу, від. 292, подає до загального відома, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. серпня, в годині 1:30 пополудні, в гали У. Н. дому, 4655 Мартін ул. На ці збори обовязково повинні прийти всі члени, бо маємо важні справи до полагодження. Членів, котрі занедбують свої зобовязання зглядом плачення вкладок, просимо, щоб зрозуміли вже раз, що всяке обезпечення платиться наперед і платили свої вкладки так, як інші. Стараймося приєднувати членів до відділу, як рівнож дітей до молод. департаменту. Союз має для дітей найкращі поліси. — І. Ферись, предс.; П. Кізел, секр.; І. Андрусевич, кас.

СКРЕНТОН, ПА. — Тов. Над Збручa, від. 280, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. серпня, в годині 2. пополудні, в Укр. Гор. Клюбі, 608 Вест Лаквана Ев. Присутність членів на зборах є обовязкова. Рівнож пригадуємо тим членам, що спізнюються з плаченням вкладок, щоби старалися платити на час. — О. Запоточний, Р. Рубльовський.

ОЛИФАНТ, ПА. — Повідомляємо, що місячні збори Бр. св. Кирила й Методія, від. 86, відбудуться в неділю, 15. серпня, зараз по відправі, де звичайно. Просимо всіх членів прийти і заплатити свої місячні належитости. — Секретар.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 367, відбудуться в неділю, 15. серпня, в год. 1:30 пополудні, в галі церковній. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є важні справи. Старайтеся приєднувати нових членів, молодих і старших, бо тепер найкраща пора. — За уряд: М. Сорохтей, П. Лиско, Р. Дмитрів.

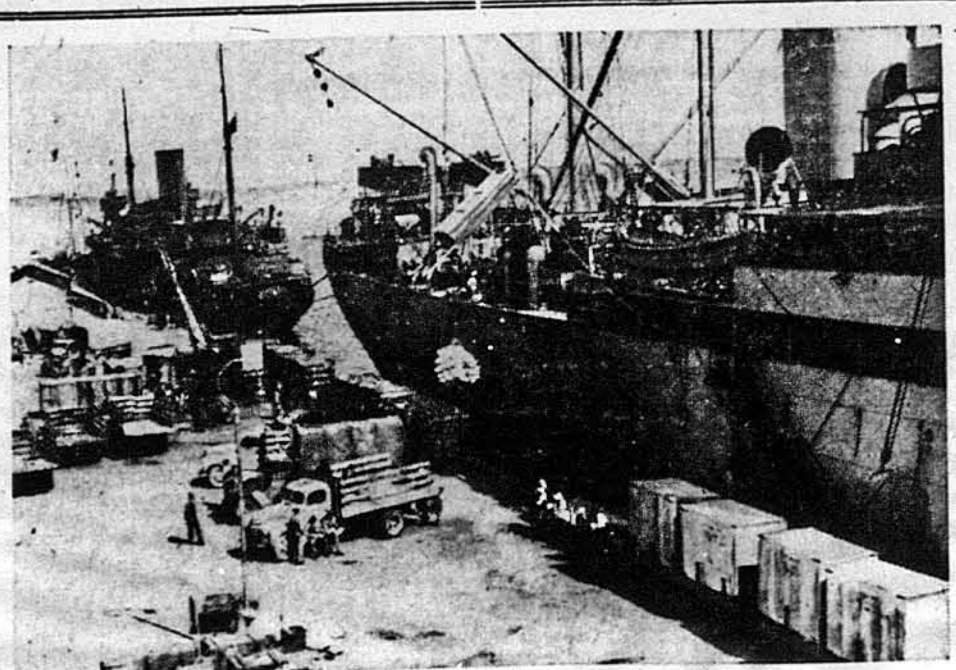
ШІКАҐО, ІЛЛ. — Сестр. Благовіщення, від. 125, повідомляє членів, що збори відбудуться в неділю, 15. серпня, в год. 12:30 сполудня, в парохіяльній гали при Оклей і Райс. Просимо членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. — А. Васильовська, предс.; К. Плетяк, кас.; І. Подола, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 219, дає до відома всім членам, що місячні збори відбудуться в суботу, 14. серпня, в годині 7. ввечір, в гали церковній, 675 Савт 19. вул. Взиваємо всіх членів прийти і заплатити свої місячні вкладки. — Т. Боднар, предс.; М. Соколовський, кас.; А. Мудровський, секр.

IRONDEQUOIT, N. Y. — Збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 289, відбудуться в неділю, 15. серпня, в годині 2. пополудні, в Українській Гали на Норт Гудман. Просимо членів прийти на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. — В. Гуцар, предс.; І. Янущ, кас.; Н. Гол...вка, секр.

В НАСТУПІ НА УКРАЇНУ.—Отся мапа представляє воєнне положення на совєтсько-німецькому фронті. По здобуттю Орела і Білгороду совєтські війська наступають з двох боків на Україну. В першу чергу намагаються вони здобути Харків, де, як надіються, німці ставитимуть найзавзятіший опір.

ДОСТАВИ НА ОСТРІВ КИПР.—Незабаром можливо почуємо щось більше про острів Кипр, що є положений на Середземному морі й є британською кольонією від 1914 року. На образку бачимо, як виладовують воєнні знаряддя з корабля в Фамагусті на Кипрі. Сам острів має важне стратегічне значіння.

Микола Голубець.

ЗАМОК КНЯЗІВ ОСТРОЗЬКИХ В СТАРОМУ СЕЛІ ПІД ЛЬВОВОМ

Убога у мистецькі памятники підльвівська околиця, може всежтаки похвалитися поважною позицією, якою так з огляду на свою мистецьку як і історичну вартість є руїни ренесансового замку князів Острозьких в Старому Селі, зараз таки поруч пристанку тієї назви, на 25 км. залізничого шляху Львів-Снятин.

Могутні мури замку, що обіймають величезний, 4-х морговий простір, дякуючи тривкости свого матеріялу й 2-х метровій грубости при насаді, збереглися розмірно добре, хоч час і люди безустанно працюють над їх знищенням. До нині ще збереглася загальна сильвета замкової архітектури, збереглися ще нарожні й чолові башти, з яких т. зв. „столові", украшення аркади аттикою й роскішними акротеріями (причілками) з ренесансових слимачниць, картуш і грушок заслугує на особливу увагу історика мистецтва нашого краю. На тій то власне башті збереглася роскішно різьблена картуша з гербом і моноґрамою колишнього пана на замку князя Острозького Заславського, а помін його великого прізвища наближує нашому серцю старосільські румовища й примушує вивідати їх румовищами рідної минувшини. Праісторія не в силі багато сказати про первопочин нашої місцевости. Найдений тут порфіровий молоток (був на виставці старовин в Кракові в 1873 р.) це і є одинокий свідок культури з камяної доби Старого Села.

Натомісць історія Старого Села, ледви одну милю відданого від княжого Звенигороду, більше цікава. За княжих часів існувала тут оселя звана Чертинськом, відтак Чертинкою або й Чертовом. Простягалася вона продовж потоків, званих нині Чертинкою й Давидівкою, поміж Шоломиєю й Звенигородом від сходу а Толидевом і Волковом з заходу. Нині на цьому просторі є дві громади — Чертин і Старе Село, якого північно-західна частина межуюча з Червином, так і зветься Чертинкою.

Традиція означує початки нинішнього Старого Села XII. віком, коли паном Звенигородської волости був князь Давид Ігорович, що до речі кажучи, вернувши з походу на половців, заложив половецькими бранцями недалеке село Давидів. Наслідник Давида Володимирко Володаревич поширив оселю Чертова й получив її битими шляхами з Давидовом і Звенигородом. Облога Звенигороду Васильком і Данилом Романовичами в 1211 р. причинилася цілковитим знищенням довколичних осель, м. і. Чертова й Шоломиї, на яких жили собі тодішні мадярські союзники Романовичів. З того часу аж до загарбання Галицької Волости польським королем Казимиром гинуть слухи про Чертів і околицю. Щойно під 1360 р. довідуємося, що північну частину Чертова, тепер уже названу Чертином, дістав у ленно український боярин Івашко Русин, якого син Михайло Іванович продав це майно Андрієти Чурилі зі Стоянець. В 1910 р. перейшов Чертин на власність львівських Домініканів, які володіють цими посілостями до нині.

Південно-східну частину старого Чертова — прозвану також Чертинкою або Старим Селом, разом зі Звенигородом і Шоломиєю дістав около 1401 р. Завіша Чорний, гербу Сулима з Ґарбова, який передав посілість свому синови Іванови з Ґарбова. Молодий Завіша старався піднести рівень своїх посілостей, але на переноні його заходам стануди безустанні татарські набіги, що йшли якраз через Старе Село й Звенигород — протоптаним „татарським" або волоським шляхом на Львів.

В 1448 р. переселив сюди Ян з Ґарбова багато селянських родин з своїх посілостей в Сандеччині, а надавши оселянам певні права й привілеї, назвав новозаселений Кут Старого Села — місточком Ґарбовом. В 1454 р. заложено на Ґарбові латинський костел і парохію, а тільки смерть перешкодила Янові Завіші в вибудуванню тут оборонного замку.

Дочка Завіші Варвара, внесла старосільські добра в дім свого другого чоловіка Яна Амора Тарновського, який зі свого боку не тільки поновив дотацію тут лат. парохії, але старався зміцнити польський елемент новими переселенцями з мазурського села Щебрешина.

В 1498 р. знищили Старе Село турки й вимордували та забрали в ясир більшу скількість населення. Тоді то знищено й нове містечко Ґарбів, по якому остала тільки топоґрафічна назва одної з частин Старого Села.

В 1558 р. після розгрому Волохів під Обертином, тогочасний власник Старого Села Ян Тарновскі скріпив населення Старого Села новими кольоністами — тим разом волоськими бранцями. До нині стрічається серед старосельчан родини з волоськими прізвищами в роді — Влах, Вавреи, Густало, Белкод і ін.

Після Яна Тарновского перейшли його маєтности на дочку Софію, одружену з українським маґнатом князем Константином Острозьким.

В 1575 р. знищили Старе Село татари, вслід зачим князь

ПОСТІЙНО НА ВАРТІ. Це, що бачимо на образку, теж вказує наглядно, що остров Кипр відграє ролю в стратеґії Аліянтів. Бачимо, як з острова слідять за ворожими повітряними і морськими рухами.

Константин Острозький дарував старосельчанам третину на протяг кількох літ, при чому під Пліхівською горою поселив кільканадцять родин своїх вислужених жовнірів. Він теж як український патріот і оборонець прадідівської віри подбав про дотацію української парохії й церкви Усікновенія голови св. Івана, що станула на могилі вимордованого в 1575 р. татарами старосільського населення.

Рівночасно відновив князь старовинний василіянський монастир, який оснований ще в князі часи на Пліхівській холмовині Києво-печерськими черцями, ще в XIII. віці став жертвою братобійчих крамол чи ворожого наскоку. Нині осталися по монастирі тільки назва одного з пліхівських горбків „монастир".

Та золота доба Старого Села, що за життя князя Константина Острозького почало відзискувати своє старе, українське обличча, не тривала довго. Смерть випробованого патріота й оборонця прадідівської віри князя Константина в 1603 р. була рівночасно заходом сонця відродження українського Старого Села. Вмираючи, залишив князь трьох синів — Януша, Константина й Олександра. Константин помер небаром безпотомно, а двох його братів поділилися велитенською, маґнатською фортуною. Старосільські добра осталися при Януші, що перший з князів Острозьких перейшов у польський табор, ставши як усі неофіти, завзятим ренеґатом. Він то відбудував і новими наданнями вивінував латинську парохію в Старому Селі й до своєї смерти в 1630 р. заєдно підтримував латинників зі шкодою й кривдою визнавців релігії свого великого батька. Дочка його Евфрозина внесла острозьку ординацію в дім свого мужа Александра князя Заславського, що походив з молодшої лінії князів Острозьких. В розвитку Старого Села не визначився князь Александер Заславський - Острозький нічим; натомісць його син Домінік зайнявся місцевістю щиріше. Вже в 1642 р. почав як задуману ще Яном Завішею будову замку, але козаки Хмельницького знищили в 1648 р., розпочату будову до основ. Безпосередно по відплиґі козацьких полків зпід Львова, взявся князь Домінік до будови нового замку, який закінчено ще перед другим походом Хмельницького на Галичину в 1654 р. Будівничим замку був львівський архітект Амброзій Нутклак з Енпадину, що принятий до львівського мулярського цеху в 1592 р. дістав цехове прізвище „Прихильний". Був він в 1598—1629 роках будівничим Успенської церкви а від 1619 р. бернардинського костела у Львові. Поза Львовом і Старим Селом працював цей видатний представник галицької, ренесонсової архітектури в Жовкві. При вул. Боїмів ч. 34. у Львові зберігся його власний дім.

На одинокому сині князя Домініка Олександрі, що помер молодим в 1673 р. вигасла мужська лінія князів Заславських-Острозьких. Дочка Домініка Теофіля, зразу замужем за князем Дмитром Вишнеґецьким, а відтак Йосифом Любомирським внесла Старе Село в його дім, відкіля перейшло воно в дім Сінавських, з якого Адам Микола Сінавський заопікувався цею місцевістю з великою важливістю. Він то обновив старосільський замок, а в 1716 р. взявся до будови замку на румовищах княжого Звенигороду. По смерти одинокої дочки Сінавських Софії, перейшли старосільські добра в дім князів Чорториських, а відтак до гр. Потоцьких.

Як бачимо Старе Село не виходило ніколи з рук старих українських, боярських і княжих родів, та на жаль крім одино одинокого князя Константина Острозького цілковито ополячених і тому ворожих культурним та національним ідеалам свогож таки, українського народу.

Одинока але в парі з тим визначна особливість Старого Села це звалища оборонного замку, побудованого князем Домініком Заславським-Острозьким в 1649—1654 роках. Цілість замку уявляє в поземому пляні шестикутних, колись заосмотрений на гранах шістьома баштами з копулами, з яких нині існує тільки дві. Довкола мурів тяглося колись внутрішне підсіння, на якому можна було уставити дві хоругви оборонної залоги. Нині підсіння обвалилося, а остались тільки стрільничі отвори в мурах — в горі для ручної зброї, в низу для армат.

Збройвня старосільського замку була колись обильно вивінована; з неї то забрав король Собєскі в 1673 р. багато зброї й амуниції. За часів Сінавського старосільська збройвня мала вже тільки 8 більших гармат, 13. мозирів, 114 старих рушниць і велику скількість шабель, але все те переважно в дуже оплаканому стані.

Приступу до замку боронили, кромі мурів, вали й рови, через які з півдня був перекинутий до головної брами зводжений міст. Тепер існує другий вїзд від заходу, пробитий за часів Миколи Сінавських, про що свідчить герб цього роду над брамою.

Чоло замку було повернуте до півдня, а по його середині здіймається шестигранна башта звана — „столовою" з аттикою й різьбленими в пісковику ренесансовими причілками. На тій башті збереглася до нині картуша з гербом (пів-огончик і пів ланів) князів Заславських-Острозьких з окружаючими його початковими буквами прізвищ титулу фундатора будівлі.

Це і є той документ метрики, що наближує нам старосільський замок побудований нащадком заслуженого хоч і зледащілого українського роду Острозьких.

Поза замком не має Старе Село ніяких гідних уваги памятників старовини.

Мила деревляна церковця св. Миколи, що стоїть на північній окраїні села на межі з Давидовом, побудована в 1742 р. з дубини, була в 1828 р. основно обновлена. Прослідив її — обміряв, зрисував і описав архитект В. Січинський у своїй праці п. з. „Двіниці й церкви Галицької України.

З старих документів у церковному архіві заслугує на увагу документ ґенеральної візитації з 1764 р.

Старосільський костел побудований на місці старого в 1835 р. нічим нецікавий.

Зі звичаїв місцевого населення заслугує на увагу новорічна коляда, що є свого роду відтворенням татарського налету на село. Діти, що йдуть з колядою, збираються великими громадами й нишком підкравшися під хату, окружають її й на даний знак підіймають крик і з криком впадають до хати, де пірвавши коляду розбігаються з неминшим криком по всіх усюдах. Так більшменш мусів виглядати татарський наскок, закріплений в традиції місцевого населення.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Місячні збори Тов. ім. Д. Вітовського, від. 375. відбудуться в неділю, 15. серпня, точно в год. 12:30 вполудне, в гали У. Н. Горожан, 847 Н. Френклин ул. Напоминаємо всіх членів прийти на означений час, бо є важні справи до полагодження. Пригадуємо довгуючим членам вирівнати свій довг, щоб не бути суспендованим. — За уряд: Н. Волошанський, предс.; С. Пилюк, кас.; В. Бідей, секр., 6009 Yocum St.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. ім. Івана Франка від. 146, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. серпня, під ч. 2965 Карпендер ул., в год. 1:30 пополудні. Просимо всіх членів прийти на ці збори. — Н. Андрушків, секр.

ЛОРЕЙН, О. — Тов. У. Н. Союзу, від. 50, повідомляє всіх своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 15. серпня, в год. 1. пополудні, в гали 2545 Е. 33. вул. Просимо всіх членів прийти на ці збори і на час. — М. Шемчик, секр.

КРОЧЕСТЕР, Н. Й. — Сестр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 36, повідомляє своїх членниць, що місячні збори відбудуться в суботу, 14. серпня, в гали церковній, в годині 7:30 точно. Просимо членниць явитися на означений час, щоб не притримувати до пізна. Взиваємо довгуючих членниць прийти і заплатити свої вкладки. На зборах будуть важні справи до полагодження. Просимо приєднувати нових членниць до Союзу і Сестрицтва. — За уряд: Катерина Олексин, предс.; Анастасія Грицак, кас.; Марія Ходак, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Тов. Мир, від. 324, повідомляє, що збори відбудуться в суботу, 14. серпня, в домі Укр. Громади при 23. і Бравн. Просимо всіх членів прийти на ті збори і вирішити, як і де інвестувати цю поважну суму, котра є в касі. Будуть і інші важні справи. — О. Горохівський, предс.; П. Максимович, кас.; М. Туркот, секр.

ТАМАСТОН, КОНН. — Українська Січ, від. 421, відбуде збори 14. серпня, в українській гали на Проспект ул., в 8. годині ввечір. Просимо всіх членів прийти на ці збори. — За уряд: А. Береза, предс.; М. Шипінька, кас.; П. Чеснік, секр.

МАНВІЛ, Н. ДЖ. — Збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, відбудуться 15. серпня, в 2. годині, в Набожинського. Просимо членів прийти на зборо на означений час. — І. Шеґера, предс.; Д. Фидина, кас.; М. Лісний, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори 204. відділу відбудуться в суботу, 14. серпня, в год. 8:15 ввечір, в галі укр. прав. громади, 334 Іст 14. вул. — М. Близнак, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Подаємо до відома членам Бр. св. Василія, від. 339, що місячні збори відбудуться в суботу, 14. серпня, в год. 7. ввечір, в домі громади при 3322 Н. Лавренс ул. Просимо всіх місцевих і позамісцевих членів бути на цих зборах. — За уряд: І. Сорока ст., предс.; І. Сорока мол., кас.; А. Хромяк, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 75, відбудуться в неділю, 15. серпня, точно в год. 1. попол., в галі У. Н. Дому при Мартин ул. Просимо членів прийти і вирівнати свої місячні належитости. — За уряд: М. Присташ, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Збори Бр. св. Володимира, від. 130, відбудуться в суботу, 14. серпня, в 8. годині ввечір, в салі 30 Іст 7. вул. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. — І. Серединський, секр.

АЛЕНТАВН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. серпня, на гали парохіяльній, 803 Фронт ул., в 2. годині пополудні. Обовязково повинен кожний член прийти на збори і заплатити свої вкладки. Просимо членів платити вкладки на час, щоб не було нарікань, коли уряд поступить згідно з статутом. Довгуючі члени, коли не заплатять до 25., будуть суспендовані. — За уряд: Й. Матковський, предс.; І. Рудакевич, кас.; І. Федорак, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Повідомляємо членів, що місячні збори Тов. Любов, від. 45, відбудуться в неділю, 15. серпня, в домі Тов. Горожан, 847 Н. Френклин ул., в 2. год. попол. Просимо членів точно прийти, бо є справи дополагодження. Хоч гарячка, то уряд мусить виконати свої зобовязання і зібрати вкладки та заплатити, а як члени не принесуть вкладок, то з чого будемо платити розмст? Також треба зорганізувати підготовку до ювилею, що відбудеться цего року. — Уряд.

ПАЛМЕРТОН, ПА. — Повідомляємо всіх членів, що місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 369, відбудуться в неділю, 15. серпня, в год. 6. ввечір, у звичайнім місці. Просимо всіх членів прийти на означений час і заплатити свої місячні вкладки. — Уряд.

ТАРЗАН, ч. 816. Принада для подорожі.

Малін добре ціляв. Куля попала хлопцеви в ногу, якраз так як Малін це плянував.

Мисливий, вдаючи заклопотаного „випадком", підійшов до хлопця: „На щастя, в місті є шпиталь", сказав він.

Він пояснив Зелі, що там є могучі чародії, які зможуть вилічити рану. „Я напишу письмо Тарзанови на знак, де я йду", сказав Томі.

Це дуже підходило до плянів Маліна: він власне хотів, аби Тарзан пішов за ними.